

INTERNATIONAL INDIAN SCHOOL, DAMMAM
MIDDLE SECTION
WORKSHEET (MARCH - 2018)

CLASS: VII

SUBJECT: MARATHI

NAME: _____

L. NO.- 5,11,15 ,16 Complete the poem P-1,7 & all Grammer,
Comprehension-Seen L-12,13 unseen, Letter writing - मुख्याध्यापकास परवानगी
मागणारे पत्र , Learn well from N.B.&T.B

धडा ५ - कोण हा मित्र

कवी - जयंतकुमार त्रिभुवन

प्र.१) शब्दार्थ लिहा.

१) जाणा २) जतन ३) परोपकारी ४) पुरवणे

प्र.२) समानार्थी शब्द लिहा.

१) छाया २) मेघ ३) मित्र ४) शेत ५) निश्चय

प्र.३) विरोद्धार्थी शब्द लिहा.

१) काळ्या २) ऊन ३) मित्र ४) देतो

प्र.४) खालील शब्द शुद्ध करून लिहा.

१) लाकुड २) पाउस ३) परोपकारि ४) निश्चय ५) पूरवी ६) दूसऱ्यांना

प्र.५) खालील वाक्यांतील अधोरेखित नामांचे वचन बदलून वाक्ये पुन्हा लिहा.

१) झाड काळ्या मेघांना अडवते.
२) झाड शेतांना पालापाचोळ्याचे खत देते.

प्र.६) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१) मित्र कोणाला म्हटले आहे?
२) उन्हात कोण कोण उभे राहते?
३) झाड पाऊस पाडण्यासाठी कोणाला अडवते?
४) झाड शेतांना काय देते?
५) सर्वांना घर बांधण्यासाठी लाकुड कोण पुरवतो?
६) कवी मुलांना कोणता निर्णय करण्यास सांगत आहे?

प्र.७) थोडक्यात उत्तरे लिहा:

१) झाडाला परोपकारी मित्र का म्हटले आहे?

धडा १० लहुजी वस्ताद

ले. वि. दा. पिंगळे

प्र.१) शब्दार्थ लिहा.

- १) वस्ताद २) तरबेज ३) चाल ४) गुलामगिरी ५) योगदान ६) कसरत
७) आखाडा ८) धाडसी ९) शपथ १०) वाकबगार

प्र.२) समानार्थी शब्द.

- १) धेय्य २) ध्वज ३) युद्ध ४) दृश्य ५) प्राण ६) देश

प्र.३) विरुद्धार्थी शब्द.

- १) स्वाधीन २) विजय ३) मुक्ती ४) स्वातंत्र्य ५) जिवंत ६) सशक्त

प्र.४) लिंग ओळखा.

- १) घोडा २) वाघ ३) मुलगा ४) तरुण ५) वीर ६) पट्टा

प्र.५) वचन बदला.

- १) काठी २) तलवार ३) बंदूक ४) मशाल ५) भाला ६) पट्टा ७) शस्त्र ८) लढा ९) शहर

प्र.६) खालील शब्द शुद्ध करून लिहा.

- १) व्यतीरीक्त २) शनिवार ३) गूलामगीरि ४) तरुण ५) यशस्वि ६) देशभक्ती

प्र.७) खालील वाक्यांतील काळ ओळखा.

१. लहूजी तरुणांना वीरांच्या गोष्टी सांगत.
२. लहूजी शिक्षणाचे महत्त्व पटवून सांगतात.
३. लहूजी ८६ वर्षे जगले.
४. त्यांचे शरीर पीळदार होते.
५. पुढे सशक्त पिढी तयार होईल.

प्र.८) खालील वाक्य शुद्ध करून लिहा .

१. देशासाठी सर्वस्व अपर्ण करण्याची माणसीक तयारी करून घेतली.
२. पूणे शहरात लहूजिंनी स्वताचा आखाडा काढला.

प्र.९) खालिल शब्दांसमुहांचा वाक्यांत उपयोग करा.

- १) प्राणास मुकणे २) बदला घेणे

प्र.१०) एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- १) पेशवे व इंग्रज यांच्यात कोठे युद्ध झाले?
- २) राघू सावळे कशात तरबेज होते?
- ३) आखाड्यात लहूजींनी तरुणांना कोणते शिक्षण दिले?
- ४) लहूजींनी तरुणांना कोणते कानमंत्र दिले?

- ५) लहुजीनी कसरतीचे शिक्षण दिलेल्या नामांकित व्यक्ती कोणत्या ?
 ६) लहुजींचे मोठे योगदान कोणते?

प्र.११) थोडक्यात उतारे लिहा.

१. लहुजींनी आपल्या जीवनाचे कोणते ध्येय ठरवले?

प्र.१२) रिकाम्या जागी कंसातील योग्य शब्द लिहा.

(आखाडा, शिक्षणा, विवाह, वाघास, वस्ताद, हुतात्मा.)

१. त्यांनी एकदा जिवंत ----- खांद्यावर घेऊन पेशवे दरबारी आणले होते.
 २. खडकीच्या लढाईत राघोजी लढता लढता ----- झाले.
 ३. लहुजींच्या या महन कार्यामुळे त्यांचा ----- लहुजी म्हणून सर्वत्र नावलौकिक झाला.
 ४. मुली वअस्पृश्यांना ----- मिळावे , असे लहुजींना वाटत होते.
 ५. पुण्याव्यतिरिक्त इतर ग्रामीण भागांतही कित्येक ----- लहुजींना वाटत होते.
 ६. लहुजी ८६ वर्ष जगले. ----- बंधनात ते अडकले नाहीत.

प्र.१३) का ते लिहा.

१. रणभूमीवर लहुजींनी शपथ घेतली.
 २. लहुजींनी क्रांतिकारी तरुणांची फळी उभी केली-----

प्र.१४) नावे लिहा.

- १ पेशव्यांचा झेंडा २. इंग्रजांचा झेंडा ३. लहुजींचे आदर्श - -----

प्र.१५) वाकप्रचार व त्यांचे अर्थ त्यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

अ गट	उत्तरे	ब गट
१. धारातीर्थी पडणे	-----	अ. सल्ला देणे
२. हुतात्मा होणे	-----	ब.सामना करणे
३. कानमंत्र देणे	-----	क. देशासाठी मरण पत्करणे
४. दोन हात करणे	-----	ड. रणांगणावर मरणयेणे

प्र.१६) चूक की बरोबर ते लिहा.

१. १७ नोव्हेंबर १८१७ रोजी पुणे इंग्रजांच्या ताब्यात गेले. -----
 २. १८ फेब्रुवारी १८८१ रोजी लहुजींचे निधन झाले - -----
 ३. वडीलांच्या मृत्युसमयी लहुजी २२वर्षाचे होते. -----
 ४. अस्पृश्यांना शिक्षण मिळावे , असे लहुजींना वाटे. -----

धडा.११. पप्पू आणि चिमणीच घरटं

ले. पुष्पा अंताणी

प्र.१. शब्दार्थ लिहा.

१. उदास २. स्वयंपाकघर ३. भरवू ४. गज ५. बेटा ६. उपाशी पोटी ७. आसरा ८. धडपड ९. भलताच

प्र.२ समानार्थी शब्द.

१. पाणी २. माता ३. चिमुकले ४. घर

प्र.३ विरोधी शब्द.

१. आत २. आनंद ३. लक्ष ४. रडणे

प्र.४ लिंग बदला.

१. पक्षी २. काका ३. मामा ४. मुलगा ५. चिमणा ६. आई

प्र.५ वचन बदला.

१. घरटे २. अंडी ३. खोली ४. फळी ५. धागे ६. काड्या ७. खिडकी ८. चोच ९. पिल्ले

प्र.६ खालील वाक्यांचा काळ ओळखा.

१. पप्पूने दप्तर जागेवर ठेवले.	२. पप्पूने घरटे शोधतो.
३. चिमणी अंडी घालणार.	४. पप्पू खोलीत शिरला.
५. आपण पिल्लांना अंथरुणावर झोपवू.	६. जा, चिमणे आनंदाने जा
७. आता ही जागा तुझीच आहे.	

प्र.७ रिकाम्या जागी कंसातील योग्य शब्द लिहा.

१. पप्पूच्या घरातील स्वयंपाकखोलीच्या -----वर एक चिमणी व एक चिमणा घरटे बांधत होते?
(माडी/फळी)
२. पिलांच्या ----- पप्पूला आनंद व्हायचा. (कल्पनेनेच / विचारानेच)
३. चिमणी उडत उडत पप्पूच्या ----- येऊन बसली. (खांद्यावर / डोक्यावर)
४. जणू काय पप्पूजवळ ती ----- मागत होती! (चारा / आसरा)
५. -----आल्यावर ती चिमणी व तिचे पिल्ले यांच्यातच गुंतून जायचा (खेळून / शाळेतून)

प्र.८ कोण कोणास म्हणाले?

१. "काय शोधतो आहेस पप्पू?" -----
२. "ते तर मी काढून टाकलं. बाहेर फेकून दिलं." -----
३. "आई, आई, माझ्या चिमणीचं घरटं त्याच्या जागेवर नाही!" -----
४. "आई, मला फारच भूक लागली आहे . खायला दे ." -----

प्र.९ चूक की बरोबर ते लिहा.

१. स्वयंपाकखोलीतील घरटे आईने बाहेर फेकले. -----

२. कपाटावरील घरटे पप्पूने बाहेरफेकले. -----
३. घरट्यात तीन पिल्ले होती. -----
४. आई उपाशी पोटीच झोपली. -----
५. सगळी पिल्ले शेवटी उडून गेली. -----

प्र.१० खालील वाक्ये शुद्ध करून लिहा?

१. चिमुकलि चार अंडि घातली आहेत.   २. धावत जाउन मीत्रांना बोलावून आणले.

प्र.११. योग्य विराचिन्हे घालून वाक्य पुन्हा लिहा.

अगं आई तू हे काय केलंस असे म्हणत पप्पू रडायला लागला.

प्र.१२ खालील शब्दसमूहांचा अर्थ सांगून त्यांचा वाक्यांत उपयोग करा.

१. हताश होणे   २. धक्का बसणे

प्र.१३ कंसातील योग्य शब्दसमूह वापरून वाक्य पूर्ण करा.

(शिकवणे, आनंदाला पारावर नसणे, आसरा मागणे, गुंतून जाणे)

१. त्या घरट्यात अंडीपण होती! पप्पूच्या -----
२. शाळेतून आल्यावर पप्पू चिमणी व पिल्ले यांच्यातच -----
३. चिमणी पप्पूजवळ -----
४. चिमणी पिल्लांना उडायला -----

प्र.१४ एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

- १) चिमणा व चिमणी घरटे कोठे बांधत होते?
- २) घरटे बांधण्यासाठी चिमणा चिमणाने कोणत्या वस्तू आणल्या?
- ३) चिमणीच्या घरट्यात किती पिल्ले होती?
- ४) पिल्लांना उडायला कोण शिकवायचे ?

प्र.१५ थोडक्यात उत्तर लिहा.

१. पप्पूला पिल्लांच्या कोणत्या गोष्टी पाहण्यात मजा वाटे?
२. आईने घरटे का काढून टाकले होते?

कविता १५. पुसू नका

(कवी - यशवंत देव)

प्र.१. शब्दार्थ लिहा.

१. पुसू नका   २. सद्‌धर्म   ३. दयाळू   ४. लेकरे   ५. आमूचे   ६. कुस

प्र.२ समानार्थी शब्द.

१. उद्यान   २. सुमन   ३. गंध   ४. कर .   ५. मंदिर   ६. मंगल   ७. रंग

प्र.३. विरोधी शब्द.

१. सुगंध २. जन्म ३. सुख ४. साम्य ५. दयाळू ६. डावे

प्र.४ लिंग बदला.

१. माळी २. देव ३. कवयित्री

प्र.५ वचन बदला.

१. लेकरे २. मुले ३. रंग ४. उद्यान ५. मंदिर ६. धर्म ७. कमळ ८. जात ९. मळे

प्र.६ खालील शब्द शुद्ध करा.

१. हीरवा २. भुमि ३. नीळे ४. दयाळु ५. प्रीय ६. पूसू

प्र.७. एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

प्र.१ चाफा व कमळ यांचे रंग कोणते?

प्र.२ "मंगलधाम" कशास म्हटले आहे?

प्र.३ कवीने कोणता मंत्र जपावयास सांगितला आहे?

प्र.४ भारतभूच्या कुशीत जन्माला आलेली मुले कशी आहेत?

प्र.५ कोणाचा रंग विचारू नका असे कवी म्हणतो?

प्र.६ कशाचे गंध मळे आहेत?

प्र.८. थोडक्यात उत्तरे लिहा.

प्र.१ कवीने काय विचारू नका असे म्हटले आहे?

धडा १६. शौर्यकथा झलकारीची

ले. वि. गो. भागवत

प्र.१. शब्दार्थ लिहा.

१. शौर्यकथा २. नवल ३. झेप ४. ध्यानीमनी ५. जबडा ६. सैन्यानिशी ७. साहाय्याने ८. मृतुदंड
९. बलिदान करणे १०. श्रेष्ठ

प्र.२ समानार्थी शब्द.

१. पलटण २. सत्कार ३. बेत ४. वस्ती ५. थैली ६. शौर्य ७. धैर ८. कैद ९. प्रतिकार

प्र.३. विरोधी शब्द.

१. मान २. खात्री ३. यश ४. श्रेष्ठ ५. सुटका ६. सामोरी

प्र.४ लिंग बदला.

१. मुलगी २. घोडा ३. आई ४. राणी ५. दोरा ६. तरुण ७. चित्ता ८. वीर ९. सामोरी

प्र.५ वचन बदला.

१. मोळ्या २. थैली ३. बक्षिस ४. लाकडे ५. हकीगत ६. पलटण ७. कुऱ्हाड ८. भिंत ९. आठवडा

प्र.६ खालील वाक्यांचा काळ ओळखा.

१. चित्याने झलकारीच्या अंगावर झोप घेतली.
२. तुला मोठी रक्कम देणार.
३. झलकारी ताडकन उतरली.
४. तुम्ही मला फाशी दिली तरी चालेल.
५. मी महिलांची पलटण काढण्याचा विचार करत आहे.
६. मला नेऊन तुम्ही तिथेच कैद कराल.

प्र.७ खालील शब्द शुद्ध करून लिहा.

१. गुपीत २. प्रतीकार ३. लढाई ४. एकनीष्ट ५. स्वाभीमानी ६. ब्रीटीश

प्र.८ खालील वाक्ये शुद्ध करून लिहा.

१. झलकरिने चित्यावर सपासप वार केले.
२. तूझा मानसनमान करून मोठी रकम देणार आहे.

प्र.९ योग्य विरामचिन्हे घालून वाक्य पून्हा लिहा.

१. राणी म्हणाली तू लहान असलीस तरी तुझ्यातील शौर्य धैर्य पराक्रम हे गुण मोठे आहेत.

प्र.१० अर्थ सांगून वाक्यात उपयोग करा.

१. नवल घडणे
२. चाल करणे

प्र.११ खालील नाम व विशेषण यांच्या जोड्या जुळवा.

विशेषण	नामे
१. लाकडी	घोडेस्वार
२. शूर	गाव
३. स्वाभिमानी	वीर
४. हुशार	बाणा
५. एक	माळी

प्र.१२ का ते लिहा.

१. राणीने झलकारीचा सन्मान केला.
२. ब्रिटीश सेनापतीने झाशीला वेध दिला.

प्र. १३ रिकाम्या जागा भरा.

१. सर्व गाव हा ----- बघायला जंगलाकडे धावला.
२. मी महिलांची एक ----- काढण्याचा विचार करत आहे.
३. झलकारीनेही आपला ----- राणीला सांगितला

प्र.१३. चूक की बरोबर ते लिहा.

१. झाशी उत्तर प्रदेशातील एक गाव आहे.
२. चित्त्याला ठार मारण्यासाठी झलकारीने कुन्हाड व खंजीर वापरला.
३. झलकारीची शौर्यकथा ऐकून राणी आनंदली.
४. जूल्हादने राणीशी बंडखोरी केली होती.
५. झलकारीला राणीने सल्ला दिला.
६. झलकारीच्या वेशात राणी पाळली.

प्र.१४. कोण कोणास म्हणाले?

१. "तू लहान असलीस तरी तुझ्यातील शौर्य, धैर्य, पराक्रम हे गुण मोठे आहेत".
२. "ब्रिटीश सरकार तुझा मानसन्मान करून मोठी रक्कम देणार आहे".
३. "उद्या सकाळी राणी शरण येण्यास तयार आहे"
४. "तुम्ही मला फाशी दिली तरी चालेल, पण हे गुपित मी बिलकुल सांगणार नाही"
५. " तुमचा काय भरवसा, मला नेऊन तुम्ही तिथेच कैद कराल"

प्र.१५ एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१. झलकारी लाकडे तोडण्यासाठी कोठे जात होती?
२. जंगलात झलकारीवर कोणी हल्ला केला?
३. झाशीच्या राणीने कोणाचा सत्कार केला?
४. झलकारी राणीच्या दरबारात बुजल्यासारखी का वागत होती?
५. झलकारीच्या घरी सैनिकदल कोण घेऊन गेले?
६. झाशीच्या राणीने कोणाचा सल्ला घेतला?
७. तहाची बोलणी करण्यासाठी कोण गेले?
८. झलकारी कोणत्या बाणाची होती?

प्र.१६ खालील प्रश्नांची दोन-तीन वाक्यात उत्तरे लिहा.

१. झलकारीने चित्त्याला कसे ठार केले?
२. झलकारीचा पराक्रम पाहून झाशीच्या राणीने कशा प्रकारे सन्मान केला?

प्र.१७. जोड्या लावा.

'अ' गट

'ब' गट

१) कान देऊन ऐकणे	अ) सूड घेणे
२) बदला घेणे	ब) विरोध करणे
३) प्रतिकार करणे	क) तयार ठेवणे
४) सज्ज ठेवणे	ड) लक्ष्य पूर्वक ऐकणे